

SOCIJALNE VJEŠTINE UPRAVLJANJE PROBLEMNIH SITUACIJAMA (4)

Primjena UPS modela u radu s djecom

Piše
Dr. sc. Nevenka Modrić
pedagoginja savjetnica
DV Grigor Vitez, Samobor i
Ljiljana Sarić
ravnateljica
DV „Prečko“, Zagreb

Odgajatelji koji su završili tečaj za upravljanje problemnim situacijama (UPS) stečena znanja i vještine primjenjuju u radu s djecom. Oni osobito potiču razvoj socijalne kompetencije u djece za prepoznavanje i zadovoljavanje temeljnih potreba, te za rješavanje problema/sukoba

Uvrtiču se posebna pozornost poklanja okruženju u kojem dijete boravi. Okruženje čini prostor bogat raznim materijalima, sredstvima i igračkama u kojem djeca mogu svakodneвно zadovoljavati svoje fiziološke i psihičke potrebe sama, s drugom djecom i odgajateljima. Odgajatelj svojom komunikacijom podržava i iskazuje poštovanje svakom djetetu te mu omogućava odgovorno zadovoljavanje potreba. Odgovorno zadovoljavanje potreba znači da dijete svojim ponašanjem ne ugrožava sebe, druge i ne uništava imovinu.

Aktivnosti za poučavanje djece o potrebama

Uz pomoć figure čovjeka dijete spoznaje temeljne ljudske potrebe i uči kako ih odgovorno zadovoljavati. Svako dijete za svaku potrebu izradi album slika, tako da izreže nekoliko papirića i poveže ih vrpcom te ih stavi u glavu figure čovjeka. Ono u taj album crta i/ili piše (samo ili uz pomoć odgajatelja) s kojim osobama u kojim situacijama i čime zadovoljava pojedina potrebu. Odgajatelj razgovara s djetetom/djecom i djeca međusobno o osobama i stvarima u albumu s kojima je zadovoljilo vlastite potrebe. Dijete crtežima osoba ili stvari s

kojima jest ili vjeruje da bi moglo zadovoljiti svoje potrebe dopunjava album. Primjerice, dijete je u parku upoznalo dječaka i zadovoljilo potrebu za zabavom (bilo mu je zanimljivo) pa u glavu figure čovjeka u album slika za zabavu (označen znakom note) stavlja crtež tog dječaka. Također, dijete stavlja na figuru čovjeka s jedne strane glave svoj crtež sretnog lica, a s druge strane glave crtež nesretnog lica, što mu olakšava razumjeti vezu između zadovoljavanja potreba i emocija.

Odgajatelj pomoću UPS modela postavlja pitanja pomoću kojih želi saznati djetetov problem, želju, potrebu i rješenje problema, te djetetovu procjenu izbora. Odgajatelj

Dijete rješava problem na figuri čovjeka

stvara odnos u kojem dijete aktivno rješava problem (misli, odlučuje i vrjednuje). Takvim pristupom potiče razvoj kreativnosti i samostalnosti djeteta. Prema UPS modelu odgajatelj je odgovoran za zadovoljavanje djetetovih potreba, a ne želja što je vidljivo iz gore navedenog primjera. Dijete je zadovoljilo vlastitu potrebu iako nije ostvarilo željeno.

Dijete vlastite oblike ponašanja crta/piše na kartice i stavlja ih u ponašajni dio (u kutijicu) na figuri čovjeka. Primjerice, dijete je željelo slikovnicu i zamolilo drugo dijete za slikovnicu. Ili, dijete gaji slikovnicu na podu. Odgajatelj razgovara s djetetom uz pomoć figure

čovjeka, dijete se prisjeća s kojim je ono oblicima ponašanja i koliko zadovoljilo potrebu, procjenjuje je li to bilo odgovorno ili neodgovorno. Nakon, što je dijete riješilo problemnu situaciju pomoću figure čovjeka kartice izvadi iz kutijice i sprema ih u svoju „datoteku ponašanja“, odnosno mapu. „Datotekom ponašanja“ služe se djeca, odgajatelji i roditelji kada razgovaraju o odgovornom zadovoljavanju potreba.

Aktivnosti za učenje odgovornih oblika ponašanja

Dijete rješavajući probleme pomoću figure čovjeka vidi što ono želi i stvarno dobiva. Također, ono

vidi koju potrebu i koliko zadovoljava, te koja ponašanja bira da bi potrebu zadovoljilo. Na kraju dijete procjenjuje učinkovitost vlastitog ponašanja i povezuje ga s emocijom na licu figure čovjeka.

Na kraju drugog stupnja tečaja za upravljanje problemnim situacijama odgajatelji su napisali svoje dobite, a koje procjenjuju kao važne za rad s djecom. Primjerice: „Naučila sam kako je vrijedno kad odgajatelj vodi dijete da ono samo smišlja i rješava svoje probleme s kojima se susreće; u UPS modelu najviše mi se sviđa miran način komuniciranja odgajatelja s djetetom, osvješćivanje važnosti odgajateljeve strpljivosti i dosljednosti,

Razgovor na tradicionalan način

Situacija: Dijete je izgubilo igračku.
Dijete: Nema mede!
Odgajatelj: Potraži ga.
Dijete: Nema mede!
Odgajatelj: Da paziš na svoje igračke ne bi ga izgubio.
Dijete: Ja bih moga medu.
Odgajatelj: Imaš druge igračke, uzmi nešto drugo za igru.
Dijete: Ja bih medu.
Odgajatelj: Nema mede, evo ti macu.
Dijete: Neću macu, ja bih medu.
Odgajatelj: Onda ne ćeš dobiti ništa.
Odgajatelj u ovoj situaciji optužuje dijete što ne pazi na svoje igračke, nameće mu rješenje i pretpostavlja njegovu nezadovoljenu potrebu, te ga na kraju kažnjava.

Razgovor prema UPS modelu

Situacija: Dijete je izgubilo igračku.
Dijete: Nema mede.
Odgajatelj: Što se dogodilo?
Dijete: Izgubio sam svoga medu.
Odgajatelj: Gdje?
Dijete: Na hodniku.
Odgajatelj: Što ćeš učiniti da nađeš medu?
Dijete: Idem ga tražiti. (Dijete nije uspjelo pronaći medu ni samo ni uz pomoć odgajatelja.)
Odgajatelj: Što sada želiš?
Dijete: Medu.
Odgajatelj: Da imaš medu, što bi ti s njim radio?
Dijete: Igrao se, vozio ga u kolicima.
Odgajatelj: Mede nema, što ćeš učiniti da se igraš?
Dijete: (U kolica stavlja kocke i vozi.)
Odgajatelj: Sada dok voziš kocke, je li ti zanimljivo ili nije?
Dijete: Aha, je.

uvažavanje djetetove želje i nepriključivanje djeteta na aktivnosti koje ono ne želi.“ (Ivana Prečić).
„Uživam u reakcijama djece kad god upotrijebim UPS model u rješavanju problema u kojem nema osuđivanja, traženja krivca,

kažnjavanje.“ (Mirjana Slamar).
„Dijete uči da ne može uvijek dobiti što želi, ali uvijek može zadovoljiti svoje potrebe; uči odgovorne oblike ponašanja.“ (Emina Celičić).